

8 DOUČOVÁNÍ JAKO INDIVIDUÁLNÍ PODPORA DÍTĚTE V PROCESU VZDĚLÁVÁNÍ

Lenka Šebestová, Ivana Dvořáková

Anotace: Práce pojednává o doučování, jako součásti formálního vzdělávání dětí. V úvodu tento fenomén stručně zařazuje do kontextu pedagogické činnosti z pohledu současnosti i s ohledem do historie, na území České republiky i v zahraničí. Dále vymezuje její definici v literatuře a objasňuje význam této činnosti v pedagogické praxi. Článek především popisuje službu doučování poskytovanou Charitou Frýdek-Místek, její cílovou skupinu a metody a formy výuky v rámci doučování. Nedílnou součástí je i popis funkce doučovatele, který působí v rodinách, v nichž doučování probíhá.

Klíčová slova: doučování, školní neúspěch, efektivita učení, didaktické pomůcky

1 DOUČOVÁNÍ JAKO PODPORA DÍTĚTE

Doučování začíná být fenomén, který se v České republice rozvíjí stále více. Jeden z mála, kdo se u nás touto problematikou aktivně zabývá je Vít Štastný. Větší oporu o tomto tématu můžeme najít v mezinárodní odborné literatuře. V zahraničí se dlouhodobě tomuto tématu věnuje mimo jiné Mark Bray. Tento autor napsal několik prací, které se zabývají pojmem soukromé doučování. V souvislosti s tímto pojmem autor zmiňuje také pojem „stínové vzdělávání“, které hovoří o vlivu formálního vzdělávání na soukromé doučování. (Štastný, 2014) Hlavním cílem tohoto článku je seznámit čtenáře s dlouhodobou praxí Charity Frýdek-Místek, která úzce navazuje na teorii, která je v článku zmíněna.

1.1 Metodologie

První zmínky o pojmu doučování nalezneme v Pedagogickém slovníku (Průcha, Walterová, & Mareš, 2009, s. 59). Zde je doučování definováno jako „forma pomoci žákům, kteří mají z různých důvodů učební problémy, nestačí tempu školního vyučování nebo dosahují slabších studijních výsledků.“ Autoři mimo jiné také hovoří o tom, že doučování je pomoc, která zpravidla není organizovaná školou a probíhá převážně z iniciativy rodičů a to zejména soukromými učiteli. Bohužel ve slovníku nenalezneme definici pojmu soukromý učitel. Ovšem pod atributem „soukromé“ si můžeme představit buď soukromou osobu anebo instituci, která doučování zprostředkuje, a to jak v ziskové, tak i v neziskové sféře.

Doučování provozuje spousta organizací jak ziskových tak i neziskových, nicméně v této práci se budu věnovat doučování, které realizuje Charita Frýdek-Místek. Tuto činnost začala organizace realizovat již od roku 2016. Jednalo se o potřebu, která vzešla z řad uživatelů různých sociálních služeb, kteří pracují s rodinou ve Frýdku-Místku. Postupem času, kdy se tato informace dostala i do povědomí širší veřejnosti začaly službu využívat i rodiny, které žádnou sociální službu nevyužívaly, ale splňovaly podmínky pro zprostředkování doučování, které jsou stanovené Charitou

Frýdek-Místek. Podmínky pro zprostředkování, tedy cílová skupina, pro kterou je doučování určeno, jsou zmíněny v následující kapitole. Doučování je zprostředkováno rodinám zdarma. Financování je zajištěno více zdrojově a to z darů nebo finančních prostředků získaných z projektů.

1.2 Cílová skupina doučování

Rozebereme-li si definici doučování, která je zmíněna výše, je na první pohled zřejmé, že doučování pomáhá žákům škol, kteří mají nevyhovující studijní výsledky, tzn. že, mají podprůměrné známky, nestačí učivu, případně mohou opakovat ročník či dokonce předčasně ukončit studium. Takové chování můžeme označit jako „školní neúspěšnost“. V pedagogickém slovníku autoři Průcha, Walterová, & Mareš, popsali tento termín takto: „... podprůměrné až nevyhovující výsledky při školním hodnocení vzdělávacích výsledků žáků. Charakteristickým symptomem školní neúspěšnosti bývá strach ze školy nebo naopak záškoláctví. To vše bývá způsobováno jak faktory psychickými na straně žáka (učební obtíže, nedostatky v učební motivaci aj.), tak sociálními (kulturní deprivace aj.). ve hře mohou být i faktory sociální, které souvisejí se spolužáky (klíma třídy vyvíjí na žáka tlak, aby se naučil).“ (Průcha, Walterová, & Mareš, 2013, s. 300).

Prozkoumáme-li definici více do hloubky, můžeme, si všimnou důležitého pojmu, který je současně také úzce spojen s doučováním. Jde o pojem „učební potíže“, který souvisí s působením různých vlivů na jedince. Průcha, Walterová, & Mareš hovoří o vlivech, které působí na jedince takto: „Může jít o vlivy biologické (zdravotní stav, typy postižení, vlivy léků), vlivy životního stylu (denní režim, životospráva), vlivy psychologické (psychické stavy, psychické vlastnosti, psychické procesy), vlivy pedagogické (kvalita vyučování, způsob zkoušení, obtížnost učiva, nedostatky v předchozích vědomostech a návycích), vlivy mikrosociální (konflikty s rodiči, spolužáky, učiteli)“. (Průcha, Walterová, & Mareš, 2013, s. 322). Chramostová říká, že „míra komplikací roste, pokud žák trpí specifickou poruchou učení, hyperaktivitou, poruchou pozornosti, či pochází ze sociokulturně znevýhodněného prostředí, z minority, z etnika odlišujícího se od majority nebo pokud je mentálně či zdravotně znevýhodněn.“ (Chramostová, 2014, s. 7-8)

Charita Frýdek-Místek zprostředkovává doučování těmto dětem:

- dítě pochází ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí,
- dítě pochází z neúplné rodiny,
- dítě je svěřeno do alternativního způsobu péče (pěstounská rodina, osvojení, adopce),
- dítě žije v sociálním zařízení (azylový dům pro matky s dětmi, aj.),
- dítě cizinců žijící v ČR.

Jak už je z výčtu patrné, Charita Frýdek-Místek pomáhá dětem, na které může, působí hned několik vlivů najednou a jejich případné selhání ve škole je jenom vyústěním dané situace, kterou dítě prochází. Proto je důležité těmto dětem pomoci, podpořit je nejen v přípravě na školní výuku, ale podpořit je i v jejich osobnostním růstu a v tom, že i ony mohou přes horší a složitější start ve svém životě něco dokázat.

1.3 Individuální doučování

Podle Průchy (2009) patří individuální forma výuky k nejstarším organizačním formám výuky. Z dlouhodobé praxe doučovatelů Charity Frýdek-Místek je individuální přístup k dítěti během doučování a vytvořený vztahem mezi konkrétním doučovatelem a dítětem podstatným prvkem

k smysluplnému doučování. Díky dlouhodobé spolupráci mezi doučovatelem a doučovaným se mohou doučovatelé systematictěji zaměřit na potřeby daného dítěte.

Ve výjimečných případech probíhá doučování v malých skupinkách maximálním počtu tři děti. I tento přístup má svá pozitiva převážně ve vzájemné motivaci dětí mezi sebou. Ale i tak je individuální přístup nejčastější formou doučování.

1.4 Strategie doučování

Komenský (1992, str. 143) ve své knize říká: „*Neboť to teprve znamená vědět, jestliže víme, co každá věc sama o sobě je, ne jaká se říká, že je. Vědět něco podle cizího rozumu neznamená vědět, ale věřit; jako jíst cizími ústy neznamená jíst, ale vidět jiné jíst.*“ Je důležité, aby všechny věci byly předváděny lidským smyslu, protože jediné smysly zachycují věci bezprostředně, naopak rozum zachycuje pouze stíny. Komenský hovořil také o tom, že sice smysly bezprostředně vtiskují pravdu věci, ale nechají se snadno zmást. Právě proto je nutné využívat i rozum k nalezení pravdy. Protože právě rozum dokáže odlišit pravdu od klamu. V případě, že rozum nespolupracuje se smysly, nejsme schopni rozpoznat pravdu věci. Známa je také Komenského téze, že „*nic není v rozumu, co dříve nebylo ve smyslech.*“

Snahou doučovatelů Charity Frýdek-Místek je zapojit u doučovaného co nejvíce smyslů a udělat z doučování něco zábavného než jenom suché memorování. Dá se říci, že doučovatelé se snaží pracovat s prožitkem na základně zkušenosti doučovaného dítěte.

V roce 1969 definoval Carle Rogerse strategii učení, která je dle mého názoru přenositelná do současné doby (Bartrand, 1998, str. 48-49):

1. *„Zkušenostní učení je především osobním angažováním; a zapojit do něj se musí celá osoba.*
2. *Učení se opírá o iniciativu žáka.*
3. *Toto učení zasahuje do hloubky a proměňuje žákovu chování, jeho postoje, celou osobnost.*
4. *Hodnocení výsledku učení je svěřeno samotnému žákovi.*
5. *Lidské bytosti v sobě mají přirozenou schopnost učit se. Jsou zvědavé a chtějí se rozvíjet tak dlouho, dokud zkušenosti se školním systémem v nich tuto touhu nezničí.*
6. *Učení se evidentně a významně realizuje tam, kde žák vnímá důležitost poznatků, které může získat.*
7. *Učení, které s sebou přináší změnu v organizaci mého já nebo v pohledu na mé já, je pocíťováno jako hrozba a člověk se mu snaží vzdorovat.*
8. *Obsahy takového učení, které ohrožují mé já, jsou snadněji přijímány a asimilovány, jestliže jsou vnější hrozby redukovány na minimum.*
9. *Je-li hrozba, namířená proti mému já, slabá, prožívaná zkušenost může být vnímána jinak a učení může proběhnout.*
10. *Dobrému učení evidentně napomáhá činnost. K pochopení a uchování poznatků dojde často při vykonávání činností. Takové učební zkušenosti nás trvale poznamenávají.*
11. *Učení je usnadněno, nese-li žák v procesu učení svou část zodpovědnosti. Proces učení je skutečně maximalizován, když žák formuluje své vlastní problémy, vybírá si prameny, určuje postup, kterého se bude držet, a žije s důsledky své volby.*

12. *Vyučování, při němž je řízení procesu svěřeno subjektu učení (autodeterminované učení), do nějž je zapojena celá osoba – se svými city právě tak, jako svou inteligencí – je vyučováním, které proniká nejhlouběji a je nejdéle uchováno.*
13. *Žák získává větší myšlenkovou nezávislost, větší tvořivost a větší důvěru v sebe sama tehdy, pokládá-li sebekritiku a sebehodnocení za prvotní a základní, zatímco hodnocení jinými pokládá za druhotné.*
14. *V současném světě je sociálně nejužitečnějším učním naučit se učit se. Patří sem také schopnost učit se zůstávat stále otevřeným vůči své vlastní zkušenosti a integrovat do sebe samého proces proměny. Podmínkou obnovy naší společnosti jsou jedinci, kteří přijímají proměnu sebe samého.“*

Doučování v praxi probíhá tak, že začíná buď krátkým popovídáním o tom, jak se dítě má nebo jednoduchou hrou, která dokáže dítě na jednu stranu nabudit a na druhou stranu rozbít případné ledy. Doučovatelé jsou si vědomi toho, že pohoda a uvolnění jsou důležité pro zdárný průběh doučování. A proto by mělo být doučování zábavné a hravé, než běžné memorování, a proto jsou při doučování používány různé metody, techniky či didaktické pomůcky. Pro lepší udržení pozornosti a soustředění doučujících doučovatelé buď různě střídají aktivity anebo prokládají doučování krátkými přestávkami. U menších dětí se používá technika „žakovské knížky“, kdy se dítě samo ohodnotí za výkon v daný den pomocí razítka, které si následně může samo dle své fantazie vybarvit. U větších dětí doučovatelé pracovali také s technikou „žakovské knížky“ ovšem tak, že děti hodnotili doučovatele za jejich práci. Takto pracovat s dětmi znamenalo vysvětlit dítěti, že nehodnotí sympatie nýbrž práci a výkon doučovatele. Dítě si samo na vlastní kůži mohlo vyzkoušet, že hodnotit druhého není tak snadné jak se na první pohled může zdát a při hodnocení je potřeba vzít v úvahu více faktorů.

1.5 Způsoby efektivního učení

Psychoterapeut Libor Činka potvrdil závěry předních světových expertů a sděluje, že: „*Pokud člověk nemá možnost použít svůj ideální způsob učení, narůstá u něj pocit frustrace, napětí a stresu*“ a dále dodává „*hodnocení ve škole a negativní komentáře rodičů a učitelů často dítěti vsugerují, že se danou látku nikdy nenaučí a dítě pak svou snahu vzdá*“. (<https://liborcinka.cz/4-velka-odhaleni-jak-se-snadneji-ucit-a-naucit/>)

Pro zlepšení učení je důležité přerušení sugescí, které doučovanému brání k postupu, seberealizaci a úspěchu. Pro efektivní učení je zásadní být v klidu a cítit se uvolněně. (<https://liborcinka.cz/4-velka-odhaleni-jak-se-snadneji-ucit-a-naucit/>)

Proto také jednou z podmínek Charity Frýdek-Místek při realizaci doučování je zachování klidného a bezpečného prostředí. Je důležité se nyní zmínit, že doučování probíhá převážně v přirozeném prostředí dítěte. Ve výjimečných a zvláště závažných situacích rodiny probíhá doučování v doučovatelské místnosti, která se nachází ve vyloučené lokalitě ve městě Frýdek-Místek a je určena pouze pro děti z této lokality.

Součástí učení je silná motivace. K tomu může pomoci si jasně určit, čeho chci učením dosáhnout. Motivaci má ve formálním vzdělávání na starosti učitel, jehož úkolem je žáka zaujmout a dokázat v něm probudit jeho přirozenou touhu pro poznání. Pokud toto nedokáže, přejímá tento úkol zákonný zástupce dítěte. (<https://liborcinka.cz/4-velka-odhaleni-jak-se-snadneji-ucit-a-naucit/>)

V praxi se můžeme setkat s tím, že motivaci doučovaného může převzít doučovatel dítěte nejlépe ve spolupráci se zástupcem dítěte. V žádném případě doučovatel nepřebírá kompetence zákonného zástupce. Nyní bych chtěla uvést demonstrativní případ z praxe. Jedná se o dívku, která pochází ze sociálně slabého prostředí a v současné době je na druhém stupni základní školy. Tuto dívku se podařilo správně motivovat a sama si ujasnila, čeho chce učením dosáhnout. Doučovatelka dívce pomohla v tom, že si dívka uvědomila, kam chce svůj život směřovat. Její nastavení se v tu chvíli výrazně změnilo a zároveň také náhled na samotné učení a přípravu do školy. Nyní už dívka ví, proč se učí a jaký je její cíl.

Činka dále hovoří také o tom, že k rychlému a trvalému ukotvení informací nám pomáhá síla prožitku při učení. Znamená to, že pokud se chceme k informacím dostat i v situaci, kdy nás blokuje stres, je důležité mít učivo spojeno s prožitkem a vyvolat ho díky asociaci. K tomu může výrazně pomoci zapojení smyslů – zvuky, chutě, vůně, obrazy, čtení nahlas, rytmus hlasu, emoce a pocity pomohou potřebné asociace vytvořit. Libor Činka říká toto: *„Lineárně naučeným vědomostem, postřádajícím souvislost s něčím uplatnitelným v běžném životě nezle dobře porozumět a v paměti se tak zachycují beze smyslu jen díky rytmickému opakování slov. Učit se tímto způsobem má smysl jen to, co v budoucnu již nikdy nebudeme potřebovat.... Nejúčinnější formou zapisování učiva jsou proto myšlenkové mapy plné barev a obrázků...“* (<https://liborcinka.cz/4-velka-odhaleni-jak-se-snadnejji-ucit-a-naucit/>) Jedná se o ideální prostředky, které vytvářejí takovou strukturu k tomu, že převádí slova do obrázků a mozku tak usnadňují práci. Při práci s myšlenkovou mapou propojujeme práci obou mozkových hemisfér.

Jedním z cílů na příští rok je využití paměťových map při doučování. Dalším cílem je zavést tzv. flow sešity pro doučované děti s názvem „co už umím“. Tento sešit si dítě bude zpracovávat samo, grafické ztvárnění bude zcela v režii dítěte. Půjde o jakési shrnutí toho, co dítě již ovládá, umí a co se naučilo. Tato metoda má za cíl dítěti ukázat, kolik cesty už ušlo a co vše již překonalo na své cestě za vzděláním. Půjde o prostředek díky, kterému podpoříme nejenom motivaci dítěte, ale také pozitivní mínění o své osobě. Do jisté míry tato metoda může mít vliv na více oblastí rozvoje dítěte.

1.6 Didaktické pomůcky při doučování

Didaktické pomůcky jsou předměty, které zprostředkovávají a napodobují realitu takovým způsobem, kterému žáci rozumějí. Napomáhají nám k větší názornosti a usnadňují výuku. Jejich využití nejenom, že zvyšuje efektivitu, ale umožňuje žákům si vytvořit konkrétní představu o probíraném učivu a napomáhá jim zevšeobecňovat nabyté vědomosti a využívat je v praktických situacích. Často se jedná o předměty, se kterými žáci manipulují a zapojují více smyslů najednou. (<http://katalogpo.upol.cz/socialni-znevyhodneni/pomucky/4-4-1-didakticke-pomucky/>)

Čemu didaktické pomůcky pomáhají:

- *„Aplikovat teoretické poznatky do praxe.*
- *Lépe porozumět učivu a udržet u něj žákovu pozornost.*
- *Prostřednictvím pomůcek se stává učivo zajímavější.*
- *Práce se zajímavou pomůckou je zpravidla pro žáky motivující.*
- *Vhodně zvolené pomůcky prohlubují spolupráci mezi žáky a podněcují přirozenou zvědavost žáků.*
- *Prostřednictvím pomůcek se stává učivo zajímavějším.*

- *Pro žáky s odlišným mateřským jazykem představují často jedinou cestu, jak se dorozumět ve škole.*“ (<http://katalogpo.upol.cz/socialni-znevychodneni/pomucky/4-4-1-didakticke-pomucky/>)

V současné praxi doučovatelů Charity Frýdek-Místek jsou právě didaktické pomůcky ve velké míře užívány. Didaktické pomůcky jsou buď kupované anebo ručně vyráběné buď koordinátorem doučování nebo samotnými doučovateli za podporu doučovaného dítěte. V tomto směru podporuji kreativitu doučovatelů a doučovaných dětí. Důležité je, aby pomůcka vyhovovala dítěti, které ji používá.

Literatura

1. BERTRAND, Y. *Soudobé teorie vzdělávání*. Praha: Portál, 1998. 248 s. ISBN 80-7178-216-5
2. KOMENSKÝ, J. A. *Cesta světla*. Praha, Mladá Fronta 1992. 226 s. ISBN 978-80-904344-2-4
3. PIKE, G.; SELBY, D. *Globální výchova*. Praha: Grada, 1994. 322 s. ISBN 80-85623-98-6
4. PRŮCHA, J. A KOL. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. 936 s. ISBN 978-80-7367-546-2
5. PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., & MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 7, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2013. 395 s. ISBN 978-80-262-0403-9
6. CHRAMOSTOVÁ, B. *Rozsah a příčiny doučování v české primární škole*. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta. Katedra primární pedagogiky. Dolní Lomnice. 2014. Vedoucí práce Jana Stará.
7. ŠŤASTNÝ, V. *Soukromé doučování a vzdělávací politiky v Evropě*. [online] Pedagogická orientace, 2014. roč. 24, č. 3. Dostupné z: http://www.ped.muni.cz/pedor/archiv/2014/pedor14_3_p353_doucovani_stastny.pdf
8. HABROV, M. *Katalog podpůrných opatření. Sociální znevýhodnění. Didaktické pomůcky*. [online] Univerzita Palackého v Olomouci. 2015 - 2019. [cit. 2019-04-29] Dostupné z: <http://katalogpo.upol.cz/socialni-znevychodneni/pomucky/4-4-1-didakticke-pomucky/>
9. ČINKA L. *4 velká odhalení jak se snadněji učit a naučit*. [online]. 2019 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <https://liborcinka.cz/4-velka-odhaleni-jak-se-snadneji-ucit-a-naucit/>

Výzkumný záměr, projekt

Doučování realizované Charitou Frýdek-Místek pomáhá dětem, které jsou z nějaké příčiny či důvodu znevýhodněné a jejich zákonní zástupci si nemohou dovolit hradit doučování z vlastních prostředků. Jedná se o projekt, který vznikl od roku 2016 a stále se rozvíjí. Prvotně začal projekt působit převážně v sociálně vyloučené lokalitě, která se nachází na území města Frýdek-Místek. Od roku 2017 se doučování postupně rozšířilo do celého města. Na začátku bylo do projektu zapojeno pět doučovatelů, kteří doučovali celkem 21 dětí. V současné době doučuje 25 doučovatelů, kteří doučují celkem 62 dětí a věřím, že se obě čísla do konce tohoto roku zvýší.

Pracovní tým se skládá z několika odborníků, kteří s doučovateli pravidelně a interaktivně pracují. Jedním z nich je sociální pracovník/vedoucí služby. Ten společně s koordinátorem přichází poprvé do rodiny. Seznamují se s ní, zjišťují potřebné informace, hledají společně možnosti a řešení. Jsou to lidé, kteří znají situaci rodiny, umí se v ní zorientovat tak, aby byli schopni přiřadit dítěti vhodného doučovatele dle požadavků či aktuální situaci doučovaného. Vzhledem k tomu, že pracujeme s dětmi, na které působí hned několik vlivů je potřeba toto zohlednit při volbě doučovatele.

Dalším pracovníkem týmu je již zmíněný koordinátor, který je zároveň také metodická podpora doučovatelů při doučování. Je to osoba, která má za sebou pedagogické vzdělání a zároveň má praxi v pedagogice. Jak už samo slovo koordinátor evokuje, jedná se o člověka, který řídí a je prostředníkem mezi rodinou a doučovatelem. Koordinátor je osoba, který má rozhled a ví, jaké jsou možnosti v oblasti metod výuky a práce s didaktickými pomůckami.

V praxi se ukázalo, že důležitou osobou je také role psychologa. Jeho úkolem je doučovatelům lidsky vysvětlit, proč některé děti reagují v určitých situacích, jak reagují a jak na danou okolnost má adekvátně reagovat doučovatel. Psycholog učí doučovatele jak má správně hodnotit doučovaného při doučování a ukazuje jim, že je důležité se zaměřit na proces než na samotný výsledek.

Posledním a důležitým členem týmu je doučovatel. Důležitou výbavou doučovatele je jeho osobnost. Tou působí na doučovaného. Doučovatel je člověk, který předává informace, zkušenosti a učí dítě jak obstát. Bohužel ve výjimečných případech jediný blízký člověk, kterého dítě má. Může se mu bez obav svěřit. Už z toho důvodu, že jej nesoudí, nehledá na něm chyby, ba naopak jej motivuje a podporuje. Doučovatelé pocházejí z řad studentů SŠ, VOŠ, VŠ, pracujících, ale také aktivních jedinců v důchodovém věku. Kromě pravidelného doučování dítěte je nedílnou součástí práce doučovatele kromě samostudia také pravidelná jednoměsíční společná setkávání. Zde si jednotliví doučovatelé vyměňují své zkušenosti a hledají společně řešení situací, které se jim staly během doučování.

Jsem přesvědčena, že doučování má své místo a prostor v procesu školního vzdělávání a je tedy důležitým a podpůrným prostředkem pro dítě. Myslím si, že doučování je činnost, která má smysl a je důležité ji dále rozvíjet a vést. Na závěr bych chtěla uvést osobní zkušenost doručovatelky Ivany, která shrnuje vše o čem je tento příspěvek: *„Když jsem začala pracovat jako doučovatelka v rodinách dětí v rámci doučování zprostředkovaným Charitou Frýdek-Místek, brala jsem tuto činnost jako brigádu, díky které si přivydělám ve volném čase. Jelikož pracuji už nějakým rokem jako pedagog, myslela jsem si, že mě nemůže nic zaskočit – znám různé „typy“ dětí, a přece jen už s vyučováním mám své zkušenosti. Spletla jsem se. Někdy jsem jim vysvětlila učivo, které ve škole „nepobraly“ (a které jim bohužel z různých důvodů nemůžou objasnit ani doma), někdy jsem jim pomohla s úkoly, jindy jsem jim pomohla se naučit na písemku...mezi námi ale nebyl vztah, který jako pedagog znám ze školy. Děti ke mně začaly zvláštním způsobem vzhlížet, ne však (jen) proto, protože bych věděla více než ony, ale především proto, že já byla ta, která přišla až k nim domů a chtěla, ať oni to umí (ať už to bylo cokoliv) a společně s nimi se snažila. Neučila nebo neopakovala jsem s nimi jen učební látku do školy, ale vždy jsem se snažila jim předat především dovednost JAK se učit. Často šlo také o to, že jsme se věnovali více základům, které nebyly dostatečně vybudované, na nichž by se dalo stavět. Opakovali jsme učivo z minulých ročníků a postupně, v co nejsrozumitelnější formě pro ně jsme skládali jednotlivé díly dohromady, aby jim to dávalo smysl. Používali jsme různé vlastnoručně vyrobené pomůcky na učení např. pexesa k výuce anglických slov, hry k procvičení matematiky, hádanky při výuce dějepisu, vlastivědy, četli jsme příběhy z dětských knih... Čím více cítili, že mi na nich záleží, tím více se snažili. Vždy jsem se snažila děti podporovat nejen v přípravě na školu, zajímaly*

mě všechny jejich sny a plány a snažila jsem se diskuze o těchto snech transformovat v jakousi motivaci, kterou by si oni sami mohli zvnitřnit jako ten „motor“ co je požene vpřed. I přesto, že od většiny slyší, že „to nemá cenu“, že „na to nemají“ ... A možná právě ode mě tyhle děti slyšely poprvé „důvěřuji ti“. Myslím, že každý z vlastní zkušenosti ví, jak je důležité, kdo za námi v těžkých chvílích stojí. Na závěr chci říci, že jsem vděčná za příležitost být oporou pro někoho, kdo díky mé důvěře v něj mohl vyrůst...protože skrz něj jsem rostla i já. Ve škole nebo jiném vzdělávacím nebo volnočasovém zařízení nemá pedagog nebo vychovatel možnost vidět, z jakých domácností nebo poměrů děti pocházejí. Může se to jen domnívat, Stejně jako jsem to až do této doby dělala já. Zdání ale často klame. V rodinném prostředí dětí jsem viděla i zažila to, co jsem si do té doby ve skutečnosti nedokázala opravdu ani představit, jen jsem se domnívala. Díky této osobní zkušenosti jsem mnohým věcem porozuměla. Přála bych všem pedagogům, aby tuto zkušenost získali také.“

Mgr. Lenka Šebestová, DiS.

Charita Frýdek-Místek

F. Čejky 450

tel: 733 676 671

email: lenka.sebestova@charitafm.cz

Bc. Ivana Dvořáková

Charita Frýdek-Místek

F. Čejky 450

tel: 731 604 484

email: ivana.dvorakova@charitafm.cz